

Režisore, kurai nepatīk steidzināšana

«Mani raksturo tas, ka es visu daru otrādi. Visi normāli bērni dzimst ar galvu pa priekšu. Es ar kājām pa priekšu,» par sevi saka Jaunā Rīgas teātra aktrise **Liena Šmukste**. Ja ne vajadzība darīt pa savam, viss, iespējams, būtu otrādi – mēs viņu vispirms būtu iepazinuši kā režisori un, kas zina, kā vēl būtu ar aktiermākslu. Kā nekā Lienai ir pat divi režisores diplomu. Šajā sezonā Jaunā Rīgas teātra repertuārā no oktobra iekļauta viņas iestudētā diplomdarba izrāde *Prezidentes*.

Tur notiek smieklīgas lietas!

Uztraukums bijis tik liels, ka Liēna nav varējusi pat teikumos sakarīgi savienot vārdus. To pat nevarot salīdzināt ar melno caurumu, izrādes laikā pēkšņi atskārstot, ka aizmirsts labi iemācīts teksts. Drošības labad sakāmo uzrakstījusi uz lapas. Tās izrādījies prātīgi darīts. Runa ir par Jaunā Rīgas teātra aktrises un nu jau arī režisores Lienas Šmukstes diplomdarbu – Vernera Švāba lugas *Prezidentes* iestudējuma – aizstāvēšanu jūnijā. Jaunā

režisore atceras, kā diplomdarba aizstāvēšanas laikā, rādot scenogrāfa Reiņa Šhanova izgatavoto izrādes skatuves maketu – mākslinieka bakalaura darbu Latvijas Mākslas akadēmijā –, trīsošām rokām un kājām visai neveikli mēģinājusi atbīdīt balto priekškaru. Galvā visu laiku skaņējis Reiņa aizgādnieciskais brīdinājums: «Šito varēs izdarīt tikai, ja neuztrauksies...»

«Kur vēl interesantāk nākt klausīties bakalaura eksāmenus kā pie aktieriem! Tur notiek tik smieklīgas lietas! Tas ir

kā veselas mazas izrādes,» tagad, atceroties toreiz šķietami dramatiskos mirkļus, vienā laidā ķīkinot, saka Liēna. Viens no oriģināliem izrādes scenogrāfijas elementiem ir balts klozetpods, kas iekarināts virs skatuves. Aizstāvēšanā Liēna poda miniatūru, iestiprinātu skalīnā, kā tādu burvju nūjiņu turējusi sažņaugtu trīsošajās rokās, komisijas priekšā nopietni stāstot par savu izrādi. Tā tikai šķiet, ka daba visus aktierus apveltījusi ar papildu pašpārliecinātības nervu. Iespaidis, kāds man par Lienu Šmuksti izveidojies no Jaunā Rīgas teātra izrādēm, pēc sarunas ar aktrisi, viņas Rīgas dzīvokli malkojot tēju pie improvizēta kartona kastes galdiņa, nemainās. Vienkāršība un sirsnība, kas nav apaudzēta ar lielpilsētas ārišķību. Aktrise, kas nav nepieejama.

Aktrise, kas neizskatās pēc aktrises

Lai gan skatītāji Lienu Šmuksti iepazinuši kā Jaunā Rīgas teātra aktrisi,

pirms astoņiem gadiem Latvijas Kultūras akadēmijā viņa iestājās reizē ar režisoriem Andreju Jaroviju un Mārtiņu Eihi, lai kļūtu par režisori. Topošie režisori mācījās kopā ar aktieriem, no kuriem dažī tagad ir Lienas kolēģi Jaunajā Rīgas teātrī: Iveta Pole, Varis Piņķis, Edgars Smītis, Ivars Krasts, Jana Čivžele. Viņas kursabiedri ir arī Gundars Grasbergs un Inga Misāne, Līga Vītiņa Latvijas Nacionālajā teātrī.

«Vienu dienu atnāca Māra Ķimele (Latvijas Kultūras akadēmijas dramatiskā teātra režisoru kursa vadītāja) un teica, ka Alvis Hermanis nāks skatīties fragmentus no diplomdarbiem. Tā kā kopā ar Līgu Vītiņu un Ivetu Poli piedalījos Jura Rijnieka veidotajā diplomdarba izrādē *Viesī*, kur arī man bija loma, izdomāju, ka palīdzēšu viņām, nospēlējot vienu fragmentu. Jau vakarā man zvanīja no Jaunā Rīgas teātra, aicinot desmitos ierasties uz pārrunām,» Liēna atklāj ceļu uz

skatuvi, kas tā arī paliek nepiepildīts sapnis ne vienai vien jaunkundzei ar ambīcijām par aktrises profesiju. Acīmredzot Liēnā, kas vizuāli neatbilst tradicionālajam priekšstatam par aktrisi/modeli, bijis kaut kas autentisks, kas iederējās Jaunajā Rīgas teātrī. Arī aktrisei pašai tas bija negaidīts piedāvājums. «Toreiz dzīvoju lielā komunālā dzīvoklī Brīvības ielā. Bija atnākusi kursabiedre Maija Romaško (tagad Liepājas teātra aktrise). Virtuvē bija liels galds, pie kura abas sēdējām un dzērām tēju. Atceros, kā nevarēju viņai pateikt, ka man ir zvanījuši un aicinājuši. Mani, kas studē režisoros! Gaidīju un cerēju, ka viņai arī tūlīt zvanīs. Bet paiet stunda, un neviens nezvana. Tā situācija bija jocīga.»

Lienas pastāvīgās darba gaitas Jaunajā Rīgas teātrī sākās ar meičas lomu režisores Ilzes Rudzītes izrādē *Laime*, kam sekoja lomas izrādēs *Ledus*, *Mēnesis uz laukiem* un *Latviešu stāsti*. Kā štata aktri-

sei darba teātrī pietika. Galu galā sanācis tā, ka pēc režisores diploma uz Latvijas Kultūras akadēmiju ceļš mērots pēc četrus gadus pārtraukuma studijās. Kā daudz kas Lienas dzīvē – vēlāk, varbūt citādi nekā citiem, bet galu galā viss notiek.

Ar avīzi uz soliņa parkā

Lienas pirmā pievēršanās teātra mākslai notika, mācoties 12. klasē Līvānos. Tā kā, lai nokļūtu uz skolu, vajadzējis vien pāriet pāri stadionam, izdomājuši, ka varētu pa vakariem apmeklēt dramatisko pulciņu. Tā vadītāja Ilze Meldere pēc dažām izrādēm apjautājusies par Lienas nākotnes plāniem. Toreiz viņai noteiktu mērķu vēl nav bijis. Viens no variantiem – iet uz *juristiem*, kā mamma. Vadītāja mudinājusi Lienu mēģināt stāties *aktieros*. «Toreiz pasmejās, zinot, kādas aktrises ir Latvijā – tievas, skaistas. Kas mani ņems? Bet liktenis iegriezās tā, ka *juristos* netiku. Tuvojās augusts. Neva-

rēju izlemt, ko darīt. Jutu, ka laiks tiek izsviests vējā. Atceros, ka Rīgā, sēžot parkā uz soliņa, paņēmu rokās avīzi. Varbūt meklēt darbu? Aizbraucu atpakaļ uz Līvāniem un satiku Ilzi Melderi. Tā un tā, Rīgā esot tāda Latvijas Kultūras skola, kur māca amatieru teātra režisorus. Lai mēģinu.» Tā Liena ar domu, ka nākamgad atkal centīsies tikt *juristos*, iestājas Latvijas Kultūras skolā. Tomēr viss izvērtās citādi. Pasniedzēja režisore Anna Eižvertiņa meiteni burtiski saslimdināja ar teātri, dīvainā kārtā sākumā topošos režisorus mēģinot atrunāt no saistīšanās ar šo par nežēlīgu dēvēto profesiju.

1997. gadā Liena ieguva amatiereteātra režisores, kultūras pasākumu organizatores diplomu. Nākamais loģiskais solis šķita mēģināt tikt Latvijas Kultūras akadēmijā *režisoros*. Tomēr tajā gadā režisorus neuzņēma, un Liena atkal sēdēja parkā ar avīzi rokās. Nāca kārtējā nejaušība. Sludinājumu, ka Liepājas Pedagoģijas augstskolā uzņem mākslas mednežerus, pamanījusi mamma. Sākumā Liena atkal bijusi ļoti skeptiska. Tomēr, mamma pierunāta, ka lai taču aizbrauc un mēģina – ja ne iestāsies, tad vismaz pilsētu apskatīsies – piekritusi. Tā meitene no laukiem, astoņas stundas ar vilcienu nokratījusies ceļā, milzīgu somu rokā, izkāpusi Liepājā un tūlītējusi, ar kuru tramvaju var aizbraukt līdz Liepājas Pedagoģijas augstskolai. (Liepājā ir tikai viena tramvaja līnija.) Liena izturējusi trīs dienu iestājekāsmenus un tagad smeļoties atceras, kā vēlāk ar vecu, mantām piekrautu žigulīti mamma, tēta, māsas un brālēna pavadībā tikusi vesta uz Liepājas kopmītnēm. Kā atvadoties birušās asaras. Tomēr Liena iemīlējusi vēju galvaspilsētu un jūru. Arī augstskolā atmosfēra bijusi ļoti jauka. Šajā laikā Liena kopā ar studiju biedrēm nodibinājusi studentu teātri 7°C (tagad *Rikošets*).

Kādā reizē Mārtiņš Eihe, kuru Liena pazinusi no Kultūras skolas laikiem, bija atbraucis uz Liepāju un pačukstējis, ka nākamajā gadā Kultūras akadēmijā uzņems režisorus. Lūdzis, lai tikai Eižvertiņai nesaka – režisore piekordinājusi klusēt, jo Lienai taču jāpabeidz studijas Liepājā. Apsolījusi, bet pa kluso jau kalusi plānus, lai stātos akadēmijā. Paņēmusi Dostojevska *Noziegumu un sodu* ar domu rakstīt eksplikāciju. Viņas vietā iesniegt dokumentus Kultūras akadēmijā brauca aktieris Mārtiņš Liepa, jo pati no Liepājas nevarēja tikt. Lienu uzņēma. Bija skaidrs, ka režija ir sirdslieta, tomēr arī studijas Liepājā, kad palikuši vēl divi studiju gadī, gribējās pabeigt. Tā kādu laiku Lienas dzīve ritēja, mēnesī vienu nedēļu pavadot Liepājā, pārējās trīs Rīgā. Gājis smagi un nācies Liepājā ņemt arī akadēmisko gadu. «Tagad, to atceroties, domāju – kur manī iekšā tāds spēks bija?» brīnās Liena.

1976. GADS. Lienas mamma Renāte ar lielāko dāvanu savā mūžā – 14. decembris ir gan Lienas mamma, gan Lienas dzimšanas diena

DĀRZĀ AR PANKŪKĀM. Ar divus gadus vecāko māsu Janu vecmāmiņas dārzā Līvānos. Abām rokās «nenormāli garšīgās» vecmāmmas ceptās pankūkas

SNIEGA MEITIŅA. Piecu gadu vecumā sniegpārslīņa bērnu dārzā eglītē, skaitot Dzidras Rinkules Zemzāres dzejoli *Eglīte*

Nu kā tā var?

Runājot par izrādi *Prezidentes*, jaunā režisore neslēpj – sākumā baidījiesies par to, ka daudziem varētu likties nepieņemams tās saturs un valoda. «Televīzijā skatoties, kā viens otru galina, runā par vardarbību un lamājas, mēs tikai nošausmināties, bet kanālu nepārslēdzam. Bet nedod Dievs, ja izrādē kāds pateiks vienu *pi...* vārdu. Sak', ārpriests – nepietiek jau dzīvē šitādu šausmu!»

Var just, ka režisores ādā Liena vēl īsti droši nejūtas. «Es tā līdz galam nenoticu. Man liekas, tas nenotiek ar mani. Tajā brīdī, kad tu strādā pie izrādes, tu nedomā par to, kā būs, kad viss būs izdarīts. Par to, kā varēšu sev uzstāt uz pleca. Arī tagad, kad izrāde ir gatava, man nelielkas, ka tas ir kaut kas mans. Es nezinu, kas tas ir.»

Saruna ar par teātri

– Tagad sevi vairāk izjūti kā režisori vai aktrisi?

– Nezinu. Pēc izrādes *Prezidentes* man jautāja, vai man tagad ir āķis lūpā taisīt izrādes. Ir tāda sajūta! (*Smejas.*) Tikai jāmeklē materiāls, ar ko strādāt. Bet arī kā aktrise Jaunajā Rīgas teātrī tu nevari norobežoties no tā, ko dara režisors. Pašam ir jādama etūdes. Nav tā, ka tev tiek iedots gatavs materiāls. Laiks, kad strādājām pie *Klusuma skaņām*, bija ļoti foršs. Katrs eti-dēm nesām to, kas likās pats skaistākais.

– Šķiet, skatītāju vērtējums par nevienam nezināmas jaunas režisores debiju varētu būt ne tik kritisks kā par aktrisi ar skatuves pieredzi un režisores ambīcijām. Vai tas, ka, pretēji cerētajam, skatītāji tevi vispirms iepazīnuši kā aktrisi, tagad nepadara grūtāku debiju kā režisorei?

– Līdz šim esmu mēģinājusi izprast *aktieru līniju*. Mums bija ļoti foršas aktiermeistarības nodarbības pie Māras Ķimeles. Tomēr joprojām jūtu, ka mana pieredze nav tik liela, lai es varētu palīdzēt profesionāliem aktieriem, taisot izrādi kā režisore. Tas nāk ar laiku.

Liena atzīst, ka pie izrādes Prezidentes viņai ļoti palīdzējis daudz pieredzējušāka aktieris Ģirts Krūmiņš, arī Andis Strods un Ivars Krasts, kuri izrādē atveido pensionētas kundzītes. Soreiz kolēģi aktieri mierinājuši jauno režisori: «Tiksim galā, izdarīsim!»

– Kāpēc režisore sieviešu lomas uzticējusi kolēģiem aktieriem?

– Sākumā domāju spēlēt pati kopā Ivetu Poli un Janu Čivželi. Sākām mēģināt, bet jutu, ka neiet uz priekšu, jo neredzu no malas. Tādā Jana pateica, ka gaida bērni. Viss tā arī apstājās. Vienā brīdī pie manis pienāca Alvis Hermanis un prasīja, ko darišu. Ieminējos, ka varētu mēģināt ar džeķiem. Tajā brīdī mazāk aizņemti teātrī

VEIKSMES STĀSTS

Var teikt, ka esmu augusi apskaužamā vidē, jo, lai arī cik forša būtu skola, vienmēr ir kādi, kas kaut ko kādam pasaka vai izdara. Pret mani nekad nekas tāds netika vērsts. Man ir arī nenormāli superīga mamma un tētis, tāpēc apziņa par savu apaļīgumu nāca vēlāk. Bet tas man nekad nav traucējis iet un darīt. Mani arī neviens nekad nav spiedis kaut ko darīt. Jautājums drīzāk ir bijis par to, vai esmu izmantojusi to, ko man ir atļāvuši.

bija Andis, Ivars un Gatis Gāga. Bet Gatis izlasīja scenāriju un pateica, ka viņam ir grūti identificēties ar savu varoni. Tāpēc drebošām rokām un kājām gāju pie Ģirta Krūmiņa.

– Vai teātrī pastāv kaut kāds dalījums jaunajos un vecajos aktieros?

– Vairs nav. Ļoti satuvina kopīgie braucieni ar izrādēm. Taisot izrādes, tu ļoti labi iepazīsti cilvēkus. Pirmā izrādē, kurā sadraudzējies ar *vecākajiem* aktieriem, bija *Ledus*. Kādu laiku mazāk bija sanācis kontaktēties ar tiem, kas spēlēja *Garajā dzīvē* un visu laiku braukāja apkārt. Kopš pati spēlēju šajā izrādē, esmu labāk iepazīnusi ar Gunu Zariņu un Kasparu Znotiņu, Vili Daudziņu. Tagad ir *Klusuma skaņas*. Pēc rakstura neesmu cilvēks, kas ies klāt un uzbāzīsies ar draudzēšanos. Ir cilvēki, ar kuriem man patīk runāties, un tādi, pret kuriem man ir liela cieņa, bet kuriem neuzbāžos ar savu klātbūtni. Lai sāktu runāt ar dažiem cilvēkiem, man vajadzīgs ilgs laiks.

– Kā izjūti savu kā aktrises diapazonu – lomas, ko tev piedāvā un ko būtu gatava spēlēt?

– Man patīk tas, ko man piedāvā. Tomēr šķiet, ka es varētu daudz vairāk.

– Kino?

– Laikam neesmu pateicīgs tipāzs. (*Smejas.*) Katrā ziņā es gribētu filmēties kādā filmā, kaut epizodiskā lomā, lai varētu saprast, kā strādā kino.

– Vai izjūti to, ka režisori tevi kā aktrisi redz citādi, nekā sevi redzi pati?

– Patiesībā nezinu. Vēl jau neesmu neko ļoti lielu un spēcīgu izdarījusi. Kad jau bijām sākušī spēlēt *Klusuma skaņas*, sapratu, ka savā lomā būtu varējusi ielikt vairāk, nekā sākumā domāju. Tāpat arī izrādē *Ledus*. Sākumā baidījos – nedod Dievs izdarīt kaut ko lieku un nepareizi. Ja izrādi taisītu tagad, noteikti daudz ko darītu citādi. Arī *Latviešu stāstos*. Sākumā likās, ka par galveno varoni Hertu negribu stāstīt vairāk, kā tajā brīdī šķita nepieciešams. Izrādi noskatījās arī mana mamma, kura pati ir uzaugusi ar neredzīgiem vecākiem. Arī viņai šķita, ka man būtu vajadzējis izmantot tādas lietas, kā, piemēram, balto spieķi un vēl kaut ko. Bet pa māju Herta nestaiģāja ar spieķi. Tāda bija Herta, kādu es viņu redzēju. Nav vajadzīgs balts spieķis, lai visi saprastu, par ko tu runā. Man svarīgi bija izstāstīt šā cilvēka dvēseli. Tas bija šā stāsta atšķirīgais – ka nekā cita nav, tikai cilvēks un paklājs, pa kuru viņš staigā ar basām kājām, lai justu to, kur atrodas, un viņa dvēsele. Kailas pēdas pieskāriens paklājam vai zaļai zālei mums visiem ir svarīgs. Bet iekāp ar pliku pēdu sniegā! Tad ir – nēēē!

– Runājot par pēdas pieskārienu zaļai zālei – kā meitene no laukiem jūtas, dzīvojot pilsētas mūros?

– Rīga mani ik pa laikam nomāc. Visu laiku esmu dzīvojusi mazpilsētā, kur apkārt vienmēr bijis zaļš, nav bijis tik daudz

māju un cilvēku kā šeit. Nodzīvojot mēnesi Rīgā, saproti, ka tev vajag svaigu gaisu un brīvību. Tāpēc dzīvojam virs jumtiem. (Liena ar savu draugu mitinās kāda nama piektajā stāvā.)

– **Kā ar vajadzību pēc cilvēkiem?**

– Vajag draugus, bet man patīk būt arī vienai pašai. Tā kā mums ar draugu ir atšķirīgs darba ritms, man ir iespēja šādā tad pa dienu mājās pabūt vienai. Šo laiku izbaidu un veltu tikai sev.

– **Draugi ir tie, kam vari palūgt palīdzību, vai ļaunies tikai uz sevi?**

– Mēģinu pati tikt galā un neuzgrūst savas problēmas citiem. Visvairāk parasti tiek draugam. Uz visiem maniem *man nesanāk* un *nesaprotu* viņš reaģē ļoti ieturēti, sakot, ka viss būs labi. Tad saproti, ka būs vien jānomierinās un pašai jātiek galā.

– **Kas ir tie grūtumi, kas tev jāpārvar, strādājot teātrī?**

– Grūtākais laikam ir kompleksu pārvarēšana. Tās pat nav saistībā ar darbu, bet pašai ar sevi. Tādas lietas, ko es ikdienā nedarītu. Piemēram, cilvēku klātbūtnē neizgērbtos līdz krūšturiem, stāvēt ar seju pret publiku, kā tas jādarā izrādē *Ledus*. Nesen par to runāju ar savu draudzeni, kura mani mierināja, ka tas viss jau notiek tikai manā galvā. Tās prasa iekšēju sevis pārvarēšanu. Tik un tā nesen izrādē *Ledus*, tuvojoties šai aini, atkal domāju – tūlī būs jāvelk nost... Un man galvā skanēja draudzenes vārdi: «Nē, tas notiek tikai tavā galvā!»

– **Kas ir tavi orientieri teātrī?**

– Pašsajūta. Piemēram, izrādē *Mēnesis uz laukiem* man ir ļoti maza loma – spēlēja Katju. Bet tik un tā arī pēc šīs izrādes vajag, lai ir kaut kāda iekšējā sajūta – labi. Man ir vajadzīgas apmēram divas stundas, lai iekšēji *atietu* no izrādes enerģijas. Tāpēc, piemēram, pēc izrādes *Ledus*, kas ir emocionāli ļoti smaga, pārnākot mājās ap vienpadsmitiem, nevaru uzreiz iet gulēt. Šādas reizēs, kad esmu nogurusi un negribas neko domāt, skatos televizoru. Tas ir kā fons, kas ļauj atslēgties.

Patlaban spīgtākie iespaidi no darba teātrī Lienai ir saistīti ar ielēkšanu izrādē Garā dzīve, kurā aktrise aizstāj Baibu Broku. «Tu mājās nevis mācies tekstu, bet, sēžot pie kompīša, skaties disku un pieraksti – tagad klepoju, ieslēdzu lukturīti, sameklēju čības, ieslēdzu gaismu. Tā tu staigā pa māju un galvā atkārto darbības. Ar šo izrādi bijām aizbraukuši arī uz Kolumbiju. Tā ir pilnīgi cita pasaule! Toreiz izrādei mēbeles gatavoja uz vietas, jo nebija iespējams visu atvest ar kuģi. Bija uztaisīta bufete, uz kuras Vilim Daudziņam jākāpj lai krāsotu griestus. Bet tā bufete bija no papē... Pēdējā brīdī visu vajadzēja pārtaisīt.»

Man ir viss

Iespēja izdzīvot kaut ko vairāk nekā tikai darbu un mājas, gūt papildu emocijas – to Lienai nozīmē teātris. Uz jautāju-

LIEPĀJAS PERIODS. Šī liktenīgās sievietes fotogrāfija tapusi, kopā ar kursabiedrēni «ākstoties» noorganizētā fotosesijā

LIENA ŠMUKSTE

• **Aktrise un režisore**

• **Dzimusi** 1976. gada 14. decembrī

• **Beigusi** Latvijas Kultūras akadēmiju **dramatiskā teātra režisores specialitātē** (2008), Liepājas

Pedagoģijas akadēmiju **vizuāli plastiskās mākslas skolotājas specialitātē** ar ievirzi menedžmentā (2003), Latvijas Kultūras skolu

amatierteātra režisores, kultūras darba organizatores specialitātē (1997), Līvānu 1. vidusskolu (1995)

• **Jaunā Rīgas teātra aktrise kopš 2004. gada**

• Strādājusi Rakstniecības, teātra un mūzikas muzejā par **vecāko speciālisti** (2001–2004), bijusi **fakultatīvo nodarbību vadītāja** Liepājas 5. vidusskolā (1997–1998)

• **Dibinājusi un darbojusies** Liepājas Pedagoģijas akadēmijas **studentu teātrī 7°C** (tagad *Rikošets*, 1997–2000)

• Lomas JRT: izrādē **Klusuma skaņas** (Berliner Festspiele un JRT),

rež. A. Hermanis (2007), **Bārda. Dzeja.**

Ambients, rež. A. Hermanis (2006),

Deguns, rež. V. Piņķis (2006), **Ledus.**

Kolektīva grāmatas lasīšana ar iztēles

palīdzību Rīgā, rež. A. Hermanis (2005),

Mēnesis uz laukiem, rež. M. Ķimele

(2005), **Laime**, rež. I. Rudzīte (2004),

Latviešu stāsti, rež. A. Hermanis (2004),

Plastilīns, rež. A. Jarovojis (2004),

Nora, rež. M. Ķimele (2003); Liepājas

teātrī: **Viesi**, rež. J. Rijnieks (2004),

Neglitais pilēns, rež. E. Freibergs (2004)

• JRT **iestudējusi** V. Švāba lugu

Prezidentes (2008)

• Sirdslieta – vadīt **nomettes bērniem** ar īpašām vajadzībām.

mu, vai būtu gatava no kaut kā atteikties teātra dēļ, viņa atjautā – vai ir vērts?

«Teātris ir darbs. Negribētos vecumdienās sēdēt pie grimēšanas galdiņa un saprast, ka esi vientuļa tāpēc, ka esi ziedojuši kaut kādu savu dzīves daļu darbam. Tajā pašā laikā arī teātris ir svarīgs. Esmu domājusi, ko es darītu, ja man tagad pateiktu – paldies, bija forši sadarboties... Taisītu izrādes? Katrā gadījumā man ir atkāpšanās ceļš – bez režisores diploma man ir diploms arī kā zīmēšanas un gleznošanas skolotājai. Muzejs – esmu strādājusi Rakstniecības muzejā, vadot pedagoģiskās nodarbības. Man ir vēl viena liela sirdslieta. Jau sešus gadus katru vasaru uz vienu nedēļu braucu uz nometni bērniem ar īpašām vajadzībām. Kopā ar citām meitenēm, kas mācās par sociālajām darbiniecēm, esam sešas asistentes/organizatores, plānojam aktivitātes bērniem un viņu vecākiem, meklējam cilvēkus, vakaros taisām dejas, kurās piedalās gan mammas un tēti, gan bērni. Dejās mūs, asistentes, izdancina puikas ratīnkreslos. Šajā laikā apjausu to, kādas vērtības dzīve man ir iedevusi, ka man ir viss. Atceros, ka pēc pirmās nometnes atbraucu mājās, paņēmu vīnu, piedzēros un raudāju. Toreiz nebiju tam gatava. Domāju, ka nākamgad vairs nebraukšu, bet, kad man atkal piezvanīja un aicināja, nevarēju atteikties. Tajā visā tomēr ir tāds pozitīvisms! No tiem bērniem nāk tik laba un tīra enerģija. Tie nav tie sešpadsmitgadnieki, kas pīpē un dzer. Tur aizbraucot, tev vienkārši gribas dot kaut ko no sevis.»

– **Nekad neesi kompleksojusi par to, kā izskaties, ka neatbilsti pašas pieņemtajam priekšstatam par aktrisi, medijos kultivētajam sievietes ideālam?**

– Laikam nē. Man bija baigi foršie draugi, kas mani pieņēma tādu, kāda esmu. Arī klasesbiedri nekad neko aizskarošu neteica. Var teikt, ka esmu augusi apskaužamā vidē, jo, lai arī cik forša būtu skola, vienmēr ir kādi, kas kaut ko kādam pasaka vai izdara. Pret mani nekad nekas tāds netika vērst. Man ir arī nenormāli superīga mamma un tētis, tāpēc apziņa par savu apalīgumu nāca vēlāk. Bet tas man nekad nav traucējis iet un darīt. Mani arī neviens nekad nav spiedis kaut ko darīt. Jautājums drīzāk ir bijis par to, vai esmu izmantojusi to, ko man ir atļāvuši. Attiecībā uz mācīšanos bieži ir bijis tā: «Mamma, es negribu, palīdz!» Bet mammai vienmēr bija nostāja – ja tu to tagad pati neizdari, tu nekad mūžā to neizdari. Tad tu sēdi, saraukusi pieri, un puksti, bet beigās tomēr izdari. Atceros, kā padomju laikos zilajām kleitām bija jāgludina un jāšuj klāt baltās krādzības. Vakarā tā nāk miegs, tik ļoti negribas. Tu atkal pīksti: «Mammu, piešūsi krādzību?» Bet mamma saka: «Nem un šuj!» Un ne jau tāpēc, ka slinkums, bet tādēļ, lai es iemācītos. Liels viņai paldies par tādu attieksmi.

Grūtākais laikam ir kompleksu pārvarēšana. Tas pat nav saistībā ar darbu, bet pašai ar sevi. Tādas lietas, ko es ikdienā nedarītu. Piemēram, cilvēku klātbūtnē neizgērbtos līdz krūšturim, stāvēt ar seju pret publiku, kā tas ir jādara izrādē *Ledus*. Nesen par to runāju ar savu draudzeni, kura mani mierināja, ka tas viss jau notiek tikai manā galvā. Tas prasa iekšēju sevis pārvarēšanu.

Liena pilnīgi noteikti nepieder to radošo personību kategorijai, kas ir absolūti neprāšas dzīves praktiskajā pusē. Tā, ka dzīvoklis aizaug ar putekļu kārtu, jo, gatavojot izrādi, tīri fiziski mājās uzkopšanai neatliek laika, aktrise izjūt kā diskomfortu. «Atceros, kā man iepatīkās mazgāt traukus, kas man agrāk šausmīgi nepatika. Sākumā Līvānos dzīvojām dzīvoklī. Vēlāk vecāki un māsa pārcēlās uz privātmāju. Mamma ieprojektēja izlietni pie loga. Atceros, kā mazgāju traukus un pētīju pa logu kokus un dārzu. Tā tie trauki nomazgājās viens un divi. Saprātu, ka, mazgājot traukus vai darot citus mājas darbus, ir jādomā par kaut ko citu. Tad var izdomāt visādas lietas. Arī rāvēšana ir iespēja sakārtot savas domas.»

– Latviešu stāstos tu atveido pensionētu kundzi. Arī izrādē *Prezidentes* galvenās varones ir kundzītes gados. Tāda sakritība...

– Man, starp citu, ir vieglāk sarunāties ar veciem cilvēkiem un bērniem.

– Esi augusi kopā ar vecvecākiem?

– Viena vecmamma dzīvoja Rīgā. Viņa bija krieviete no Novgorodas. Otrā vecmamma dzīvoja Līvānos. Tā kā mamma un tētis strādāja, katru dienu pēc skolas gājām pie vecmammās un vectēva.

– Kā sadzīvo ar savu vecumu?

– Nejūtu to, ka man ir 31 gads. Kad mācījos Liepājā, par visiem biju divus gadus vecāka, bet akadēmijā kādus četrus piecus. Arī manas draudzenes Līvānos bija jaunākas par mani. Vērtējot pēc pieņemtajiem standartiem, manā vecumā jau vajadzēja būt baigai karjerai, vīram, bērniem un dzīvoklim...

– Par to visu arī domā?

– Jā, bet domāju, ka tas viss nāks tad, kad tam būs jānāk. Attiecībā uz sevi esmu sapratusi, ka nav vērts stresot par, piemēram, dzīvokļa meklēšanu. Tāpat arī par akadēmiju. Nevienam normāls cilvēks taču tur nesēž astoņus gadus! Visu laiku līdz šim mani tirdīja – kad tu beigsi? Es zināju, ka beigšu tad, kad pienāks īstais brīdis. Man nepatīk, ka mani steidzina.

– Vai savu dzīvi vari iedalīt nosacītos posmos, kas atspoguļojas kaut kādās izmaiņās tevi kā personībā?

– Jūtu, ka Rīgā manī ir parādījusies

kaut kāds bailīgums par to, ka kaut ko izdarišu ne tā. Agrāk vidusskolā vai Liepājā nebaidījies izteikt sevi, kaut ko pierādīt. Par to, ka mani varētu slikti novērtēt. Ar to man tagad ir jātiek galā. Pieļauju, ka tas ir tikai tāds posms manā dzīvē.

No laimīgas ģimenes

«Manas spilgtākās bērnības atmiņas ir par to, kā es sliku. Bet tā nebija tāda briesmīga sliksana, jo man pašai likās, ka ir baigi kruti. Tētim bija motorlaiva. Bērnībā bieži ar ģimenes draugiem braucām pāri Daugavai uz grants karjeru piknikos. Atceros, kā gribēju klasesbiedrei, kas bija mana tēta drauga meita, parādīt, kā varu noskriet no stāvas kraujas un apstāties upes krastā. Kā skrēju, tā ieskrēju ūdenī. Tur tik skaista ūdens pasaule – burbuļi, zāles! Biju tā aiz-

rāvusies, ka man pat nebija domas, ka sliksstu, ka man sāk pietrūkt elpas. Šajā brīdī sajutu, kā brālēns mani aiz matiem izrauļ no ūdens un blāuj: «Vēlreiz tā izdarīsi...» Kad ar māsu bijām mazas un vēl dzīvojam dzīvoklī, bijām izdomājušas spēlīti – liksim viena otrai uz mutes spilvenu, un kura varēs skaļāk izbļaut: «Palīgā!» Mēs kādu stundu tā abas nēmāmies. Pēkšņi no darba zvana mamma un prasa, kas notiek. Kaimiņiene zvanījusi, sakot, ka bērni mājās sauc pēc palīdzības.»

«Man ir sajūta, ka esmu augusi laimīgā ģimenē,» viņa secina acīm redzamo, jo tāpat ir skaids, ka aktrises smieklī neko neslēpj un nav domāti paužu aizpildīšanai. Tas ir kaut kas, ko Liena nekad nav pazaudējusi pieaugot vai iemācījusies, lai izmantotu. ■

WELEDA
Cilvēka un dabas saskaņa

WELEDA lavandas produkti – dziedinošs atbalsts ķermenim, dvēselei un garam!

WELEDA lavandas krēmveida dušas ziepes – nomierina un pasargā. Maigi atbīra ādu un vienlaikus nomierinoši iedarbojas uz sajūtām.

WELEDA lavandas eļļa – mazina emocionālo un intelektuālo spriedzi. Atjauno ķermeni un dvēseles saskaņu. Uzlabo miegu. Pasargā ādu no izžūšanas – padara to mīkstu un gludu.

WELEDA lavandas vannas pieninš – atbrīvo no sasprindzinājuma. Sasilda un nomierina, palīdz atjaunot iekšējo līdzsvaru. Veicina veselīgu miegu, fizisku un dvēselisku labsajūtu.

WELEDA iesaka kā vakara vannu pēc darba dienas ar datoru.

WELEDA veikalni:
Baložu iela 28, Rīga, tālrunis: 67451855
Darba laiks: P.-P. no 9.00 līdz 18.00
Čiekurkalna 1 garā ielīņa 76,
Rīga, tālrunis: 67385229
Darba laiks: P.-P. no 10.00 līdz 19.00,
S. no 10.00 līdz 16.00

Jaunums!

Meklējiet arī aptiekās un bioveikalos! www.weleda.lv